

Landskap: Öland Upptecknat av: Lage Nilsson,
 Härad: Marbo Adress: Gårdby
 Socken: Tön Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1930 - 35. Född år _____ i _____

Uppteckningen rör Skumt lind fr. stranden, - sid.
- 'strandvack'. 1-3.
Vård, - knäppte i dörr. 6.
Kalkbränning. 7-8.

Sagesmän:

Karl Johan Danielsson var år 1930 - vill jag minnas - Försn:s älskade medlem. Han är död nu.
Aron Nilsson, f.d. lantbrukare. har ock varit
sjöman född 1861 i Försn.

Föra, den 27 maj 1930.

Några uppteckningar efter Karl-Johan Danielsson i Djupvik, som jag gör på grundval av det samspråk jag hade med honom i går, kan jag blott låta innehålla huvudsaken av vad Karl-Johan talade om, för jag kunde inte göra några anteckningar under det att jag pratade med honom.

När Karl-Johan var en 14, 15 år, så gick han nere vid sjön en natt. Det var vid samma by, som han bor i än i dag, Djupvik, som ligger så gott som alldeles nere vid Kalmar-sund, i västra Föra socken. Djupvik kallas lägenheterna på en kronplan där nere. Folket drar på om de skall kalla det för by.

Karl-Johan hade emellertid varit

Öb.
Åkerbo
Första
1930-35

Lage Nilsson

4978

2

2

Bar. personal man fr. hans ungdom
nere vid sjön en natt. När han då gick vid stranden -
han skulle väl se om där kunde spegas något strandgods -
så fick han höra ett hemskt ljud en bit ifrån sej. Det
lät ungefär som när en räv tjuter om vintrarna. Sen kom
ljudet närmare och han hörde det fler gånger. När det
sedan bara var en liten bit från honom, så vände det och
gick tillbaka igen samma väg som det hade kommit. Sen hör-
de han det inte mera. Nästa dag så hittade man
ett strandvrak där som Karl-Johan hade hört det där fula
ljudet. Det var en som hade kommit i olycka vid färjan
mellan Kalmar och Öland. Han blev tagen tillvara och blev
sen begravd i Glömminge eller var det var som han hörde
hemma. När Karl-Johan fick veta om det liket som de hä-
de hittat där nere, så förstod han att det var vården som
han hade hört. Den hade velat säga till om att han skulle
gå längre. Hade han hållit på en bit till med ljudet, så ha-
de han kommit fram till strandvraket.

anm. strandvrak kallas en människa som har blivit bor-

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Om sjörån sade Karl-Johan att hon var vänlig och ville försöka att hjälpa sjöfolk, och varnade dem när det var några faror.

forts. på anm. från föregående sida. -ta på sjön.

Den människan får inte någon ro förrän hon kommer i vigd jord.

En natt - det var sedan han hade blivit vuxen - låg Karl-Johan nere i sjöboden. Det var på sensommaren, frampå hösten, så att han hade ålhommorna ute. Han skulle ha legat hemma, men så på kvällen så tyckte han på: "Jag tror att jag går ner i sjöbon i natt i alla fall." Sen han hade sovit en stund så blev han väckt av att han hörde att det var någon som sade: "Karl-Johan, du får lov å ut." Men han såg inte någon. Då som han kom ut på backen utom sjöboden, så hörde han att det var nån som låg ute i sjön och skrek rop på rop. Han väckte en pojk, som också var där nere vid sjön, och sa till honom att de skulle gå ut med en båt. Men pojken var rädd och ville inte. Han var rädd för han visste inte vad det var. Men Karl-Johan lugnade honom: "De kan du väl begripa att vem de e somm ligger ute på sjön å skriker så vill han väl bli bärgad." Sen låg pojken framme i fören och koxade. Rätt som det var så sa han: "Här e nån som ligger å flyter på vattnet". Karl-Johan rodde fram, och så tog han honom

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

i kragen och kastade över honom i båten. "De va i elfte minuten du kom nu", sa han då han kom i båten. Det var en bonde från Föra som hade vatt ute på sjön. Så skulle han lätta lite på båten , och kastade bottenlasten - det var en stor hall, som han hade där - i sjön. Då krängde båten över, så att han fick segelt över sej , å han for i sjön, å båten kantrade. Den kom aldrig i land mer för den gick ner när som Karl-Johan bärgade honom. De gick iland med honom sen och nästa morron, sen han hade fått sova och fått lite varmt i sej nere i sjöbodarna, så kunde han ge sej iväg hem.

uppt. efter Karl-Johan Danielsson, Djupvik, Föra. maj, 1930.

Om sin far, talade Karl-Johan om, att han hade en mycke stark vård. De brukade höra det knäppa i dörren, innan han kom hem. "Nu kommer snart far," sade hans mor, "för nu knäpper det i dörren". Hon kände igen knäppningarna så väl.

Lage Nilsson

1978

72

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Här följer några anteckningar efter Aron Nilsson, Ingelstad, Föra socken. De meddelas ungefär på samma sätt, som jag har dem i de anteckningarna, jag jorde under det jag talade med hr Nilsson.

Vid Jupvik är det kalkstensbrott. Där är stora örbac-
kar runt Jupvik. De skulle ha bränt kalk där förr i världen,
men det minns jag inte. Det är visst vid Bruddstad, de
bränner kalk, men inte nu där heller. Degerhamnarna tog ö-
verhand. Ja, det var ju en stygg plats, det där Bruddstad,
för att lägga till med några fartyg där, det var omöjligt.
För där var ju ingen hamn till det, utan där var bara en
grund hamn för småbåtar.

Det är inte så länge sedan de brände kalk vid Brudd-
stad. Det är väl en tolv, eller femton år sen. Stenfelt i
Borgholm tog i med det ett tag. Han förstörde 12000 kronor
där, påstod man. Sedan sålde Stenfelt till en tysk, Smitt,
som sen skall ha sålt till en godsägare.

Man eldade med skiffer. Det kom en kalkbrännare till
Bruddstad, där man brände kalk. Han kom troligtvis från De-
gerhamn. De hade ett öknamn på honom. De kallade honom

Aron Nilsson, Ingelstad. 1935

Åke Nilsson

Föra Sn

1930-35

*Arvid Lager Nilsson
Gårdby*

Skriv endast på denna sida!

4978

12

Skrallemo-Gretas Pojke. Han var en spektakelmakare, den där. Han för och skrev och satte i tidningarna, och skällde på folket. I Ölandsbladet skrev han för det mesta. Men han skulle vara ordentlig annars, det var bara det att han skrev så där i tidningarna. Ture Nilsson, det var visst hans namn. Men han fick dyrt betala sina ofog. Man skrev och skällde ner honom sedan, och sen när de började smälla efter honom, då flyttade han till Stockholm.

Kalkbränningen vid Bruddstad var påbörjad för inte så länge sedan. För en 25 år sedan, kanske, eller något sådant. Vid den tiden då Aron Nilsson var ung, förekom det inte kalkbränning där, ej heller på något annat ställe i Föra och Alböke socknar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Aron Nilsson, Ingelstad. 1935

Lage Nilsson